

Onkologinių ligonių auka kasdienybėje

Sesuo Michaela Rak ZSJM

Gavau sudėtingą užduotį – parašyti apie onkologinių ligonių kasdienybę, jų aukojimąsi. Tikiu, kad kiekvienas prieš skaitydamas mano mintis, pirmiausiai perskaitys šią Šv. Luko Evangelijos ištrauką: Lk 7, 36-50.

Manau, kad šis tekstas bus naudingas kiekvienam, kad perskaitęs šias mintis susimąstys: kas esu, ką veikiu, kodėl tai darau arba nedarau, kas man yra vertybė, viltis, kur link einu, ką noriu pasiekti?

Moteris, kuri buvo žinoma miesto nusidėjėle, patenka į fariziejaus namus kaip žmogus, išstumtas iš aplinkos, nustumtas į užribį, niekam nebesvarbus... O – Jėzus – Pedagogas ir Gydytojas – nedelsdamas suranda veikiantį vaistą. Žinodamas visas jos nuodėmes neprisiėmė, nepasakoja, nevertina jų. Jėzus pažadina apmirusioje moters širdyje švelniausius žmogiškos būtybės jausmus: apgailėstą, meilę, dėkingumą. Prisilietimas prie savo silpnumo ir nuodėmingumo bei susitikimas su Jėzumi visada yra atspirties taškas, atviras langas į ateitį, vilties paskatinimas. Vilties sau ir tiems, kuriuos ištiesių myli, kuriuos atrandi ir gelbsti.

Mes dažnai lengvai vertiname kitų žmonių gyvenimą. Kaip stebėtojai apibūdiname jų veiksmus, tačiau ne visada tai yra šimtaprocentinis tiesos perteikimas – tos tiesos, kurią kitas žmogus turi savyje ir to, kas kuria jo vidinius išgyvenimus, kas apsprendžia vienokių ar kitokių sprendimų priėmimą arba tampa veiklos

impulsu. Tai labai aiškiai parodo fariziejaus elgesys.

Mes matome čia ir pagrindines gyvenimiškas pozicijas – kiekvieno žmogaus savęs pažinimas, sprendimų priėmimas bei santykis su Dievu, su savimi ir kitais žmonėmis.

Mes dažnai nepagalvodami, paskubomis įsisaviname tai, kas lengva ir malonu, nesivarginame įvertinti savo sprendimų ir gyvenimo įvykių, kad pasirinktume tai, kas turi tikrąją vertę, kas suteiks mums tikrąją laimę ir nevystančią dovaną amžinybėje.

„Tikėjimas, viltis ir meilė“ – tai trys pagrindiniai žodžiai kiekvieno krikščionio gyvenime. Be šių dorybių žmogaus gyvenimas praranda prasmę.

Buvau pakviesta pasidalinti liudijimu apie pal. kun. Mykolo Sopočkos hospiso pacientų savęs aukojimą Dievui. Turiu prisipažinti, kad dėkoju Dievui už hospiso misiją, nes ji ne tik mane, bet ir kiekvieną žmogų, kuris prie jos prisiliečia, sustabdo ir tarsi paliepia kiekvienam atsigręžti į save ir atrasti savo arba artimųjų širdyje tikrąsias, pamatines gyvenimo vertybes. Tai įvyksta per prisilietimo, ligos, skausmo, bejėgiškumo aukojimo paslaptį.

Kančios, skausmo ir mirties neišvengs nė vienas žmogus savo gyvenime. Atėjus kančiai ir greito atsisveikinimo su šiuo pasauliu perspektyvai galime pasirinkti du kelius: gyvensime kiekvieną dieną apsupti artimųjų meilės bei

rūpesčio ar kiekvieną dieną kentėdami mirsime vienu metu. Hospisas yra tam, kad įgyvendintų šį pirmąjį scenarijų. Mūsų užduotis yra lydėti kitą žmogų bei jo šeimą šiuo sunkiu dvasinio vystymosi laikotarpiu, eiti tuo keliu, kuris jam liko.

Ligos kryžius nėra tai, kas naikina, nepalikdamas nieko, kas gražu, pozityvu. Priešingai, ligos kryžius netgi tuomet, kai mus apsunkina, yra nešamas vienybėje su Kristaus kryžiumi ir tampa išganymo, gyvenimo ir prisikėlimo šaltiniu pačiam pacientui, kitiems asmenims bei visai žmonijai.

Ant kryžiaus Dievo Sūnus atpirko pasaulį. Ši kryžiaus paslaptis sujungia Dievą ir žmogų. Žmogus nešdamas savo kryžių įgyja neišmatuojamą orumą. Tai tampa išganymo ženklu ir tiems, kurie jį neša, ir artimiesiems.

Jėzus kryžius, kuris baigiasi prisikėlimu ir amžinuoju gyvenimu, yra iškalbingas tiek pirmame, tiek ir dvidešimtm pirmame amžiuje.

Hospiso idėja yra paremta tikėjimu, viltimi ir meile. Vilties galia jungiasi su tikėjimu Dievu ir žmogumi, ir visa tai virsta nuolatinės meilės patirtimi.

Rūpinimasis sunkiai sergančiais reikalauja didelės kultūros, gerumo ir besąlygiškos meilės artimui. Mūsų bendras kelias su pacientu yra jo gyvenimo istorijos pabaigos pasiekimo taškas. Tada pamatome, kad ši istorija tikrai nesibaigė. Nesibaigiančios gyvenimo istorijos patirtį mūsų pacientai taip pat perkelia į savo artimųjų erdvę.

Mūsų bendrame hospiso kelyje einame kartu su pacientu, kad jis kuo greičiau dvasiškai užaugtų iki savo gyvenimo tiesos, apvalytų širdį, su patikėjimu vienyty savo kryžių su gelbstinčia Jėzaus kančia, aukodamas save ir tuos, kuriuos turi širdyje.

Šv. ses. Faustina savo Dienoraštyje perteikė mums svarbius Jėzaus žodžius: „Viena yra kaina, už kurią yra perkamos sielos – o tai yra kentėjimai suvienyti su Mano kentėjimais ant kryžiaus. Tyra meilė supranta šiuos žodžius, kūniška meilė nesupras jų niekada“ (D. 324).

Aukodami savo kentėjimus daugelis mūsų pacientų patiria vidinę ramybę ir netgi džiaugsmą, kad per savo kančią gali kažką išmelsti. Prisimenu vieną 45-erių pacientą, kuris prieš mirtį man pasakė: „Prisimink, čia per savo kentėjimą“

Popiežius Pranciškus lankosi Vilniaus pal. kun. M. Sopočkos hospise

Žvejyba su hospiso pacientu

mus Tau padėjau. Kai būsiu danguje, šaukis ir aš visada tau padėsiu...". Kiti pacientai aukodavo savo kentėjimus, atsisakydavo vartoti skausmą malšinančius vaistus, kad galėtų tai aukoti Viešpačiui Lietuvos Respublikos Seimo narių intencija, idant jie priimtų įstatymus, kurie gintų žmogaus orumą ir neliečiamumą. Prisimenu sergančią pacientę, kuri pasakė: „Aš atiduodu savo gyvenimą už savo dukrą ir jos šeimą, kad jie susitaikytų ir grįžtų į bendrą gyvenimą“. Tą dukrą su vaikais paliko vyras, radęs kitą „meilę“. Šiandien žinau, kad šie situotiniai yra kar-tu ir kad vaikai turi mamą ir tėtį.

Būtent tai ir yra tas „kvapnūs aliejus“, kuris blogą pasaulinio egoizmo kvapą paverčia kvapniu aukojamos meilės kvapu.

Mes palaikome kiekvieną savo pacientą, susivienijantį su kenčiančiu Kristumi ir ati-

duodantį jam kančias, kurios jį paliečia, kad jie galėtų tapti Kristaus kančios dėl pasaulio išgelbėjimo dalyviais. Daugelis mūsų pacientų stengiasi blogi, t.y. yra kentėjimą, paversti gėriu. Šis kvapnus patepimo aliejus yra mūsų ligonių kančios auka, jų malda, jų atsiprašymas ar atleidimas už klaidas, atsidavimas Dievui.

Mūsų pacientų skausmo ir kančios aukojimas nėra beprasmis, jis duoda vaisių tiems, kurie yra jų širdyse, pakeičia juos, meldžiasi už jų sveikatą, laimę, taiką, saugumą. Daugelis tų intencijų ir yra tas „kvapnūs aliejus“. Tai yra didelis iššūkis kiekvienam iš mūsų – perteikti kitiems tikrąjį gyvenimą, aukojant savąjį skausmą, kad užtikrintume dangiškąją laimę kitiems, savo kentėjimus atiduodant kaip auką. Hospise dažnai prisiliečiame ne prie kentėjimo vardan kentėjimo, bet prie meilės liudijimo,

kuri pasiruošusi iškęsti kančią, atiduoti visą save iki mirties, nes po to yra prisikėlimas. Tai yra didžiulė mūsų pacientų galia.

Kažkada į hospisą atvyko virš 300 motociklininkų – piligrimų. Jie buvo apsirengę marškinėliais, ant kurių buvo užrašyta: „Žemėje esu tik praeivis“. Būtent – praeivis! Šios tiesos mus moko hospiso kasdienybė – žemėje esame tik tam tikrą, apibrėžtą laiką. Vieta, kurią turime pasiekti – tai amžinybė. Pasienio

tašką turime įveikti patys, vieni, su Dievu, ir turime tam gerai pasiruošti. Reikia pasiimti tinkamą bagažą, įrangą ir turėti dangui galiojančią vizą.

Nuo mūsų pačių, nuo kasdieninių pasirinkimų gyvenime priklauso, ar mūsų nuolatinės registracijos vieta amžinybėje bus laiminga, ar bus neapsakomos kančios vieta. Su kuo ten nuvažiuosi, ką pasiimsi su savimi?

Baigti noriu žymių žmonių mintimis:

„Kančia tai nėra kryžius, tai yra meilė“.
„Kančia, paremta meile, suteikia skonį
šiuolaikiniam pasauliui, kuris neturi skonio!“.

Kančia yra:
akmeniu
bagažu
spygliu
žaisla
našta
sunkumu

bet kai pamatysi joje Kristaus kryžių, ji taps:
kopėčiomis
tiltu
keliu
dovana
bilietu į amžinąją puotą danguje.

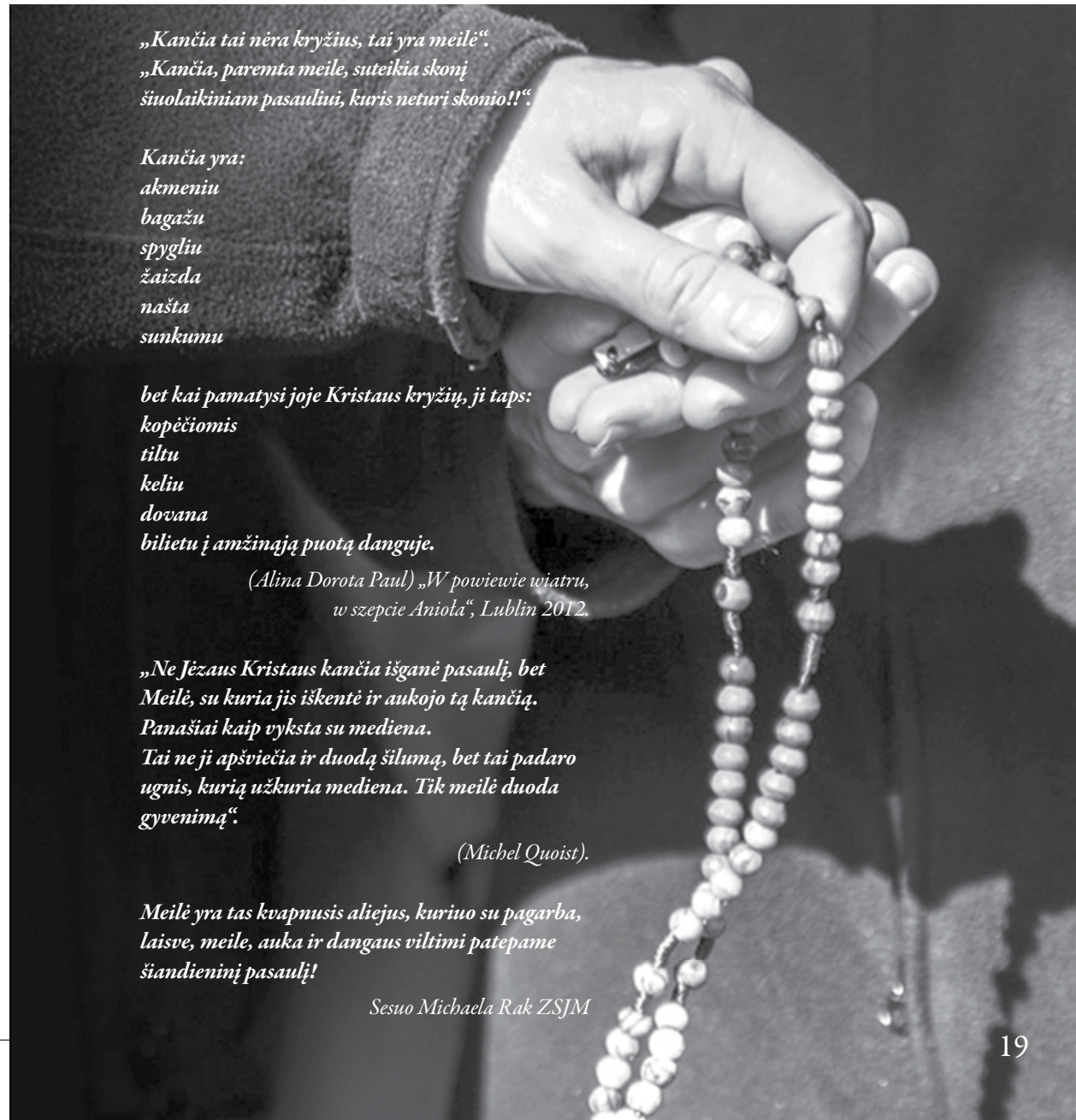
(Alina Dorota Paul) „W powiewie wiatru,
w szepcie Anioła“, Lublin 2012.

„Ne Jėzaus Kristaus kančia išganė pasaulį, bet Meilė, su kuria jis iškentė ir aukojo tą kančią. Panašiai kaip vyksta su mediena. Tai ne ji apšviečia ir duoda šilumą, bet tai padaro ugnis, kurią užkuria mediena. Tik meilė duoda gyvenimą“.

(Michel Quoist).

Meilė yra tas kvapnūs aliejus, kuriuo su pagarba, laisve, meile, auka ir dangaus viltimi patepame šiandieninį pasaulį!

Sesuo Michaela Rak ZSJM

Pašaukti degti ir turėti aliejus.

Apie kunigus ir perdegimo sindromą.

Algis Petronis

Šioje apžvalgoje remsiuosi tyrimais, kuriais buvo siekiama gilesnio perdegimo ir emocinio išsekimo pažinimo tarp įvairių krikščioniškų denominacijų kunigų ir pastorių. Profesinis perdegimas susijęs su profesiniais stresais. Stresas – reakcija į žmogui kylančius biologinius ar psichologinius iššūkius, reikalavimus, kurie yra didesni nei turimi resursai. Tai verčia žmogų mobilizuotis ir naudoti rezervus. Jei iššūkių nedingsta ilgesnį laiką, prasideda nuovargio reakcijos, o vėliau pervargimas ir išsekimas.

Tyrėjai atkreipia dėmesį, kad **kunigų darbe patiriamas streso šaltiniai smarkiai skiriasi nuo streso šaltinių, būdingų kitiems žmonėms:**

- kunigystė reikalauja visą gyvenimą trunkančio profesinio įsipareigojimo ir pastovumo;
- iš kunigų tikimasi besąlygiško paklusnumo vyresniesiems;
- profesija užima didelę jų asmeninio tapatumo dalį;
- nuolatinis buvimas kitų akivaizdoje, aukšti visuomenės reikalavimai bei prieinamumas 24 valandas per parą ir visas dienas per savaitę;
- sunkiai brėžiama riba tarp asmeninio ir profesinio gyvenimo;
- itin plačios ir ne visada tiksliai apibrėžtos pareigos.

Kita vertus pastebima, kad katalikų kunigams mažiau streso kelia kiti šaltiniai: jiems negresia bedarbystė ar socialinių garantijų praradimas, daugeliu atvejų jie nėra nuolatinėje viršininkų priežiūroje, jų vaidmuo bendruomenėje – gerbiamas, o darbas – prasmingas.

Perdegimas pasireiškia, kai kitais besirūpinantis žmogus nesukuria sau pakankamai galimybių emociškai ir fiziškai atsistatyti, kad galėtų sėkmingai tęsti darbą. Perdegus jaučiamas nusivylimas, jėgų trūkumas, emocinis išsekimas, abejonės savo pastangų prasmingumu, nepasitikėjimas savimi, savivertės kritimas. Tyrėjai išskiria dvi pagrindines perdegimo pasekmes: (1) emocinis išsekimas (jaučiasi tuščias, negalintis emociškai/psichologiškai nieko duoti kitam) ir (2) nuasmenėjimas (ciniški, nuvertinantys jausmai pagalbos ieškančių žmonių atžvilgiu). Tyrimai rodo, kad pasitenkinimas pasiekimais darbe nepanaikina emocinio išsekimo ir nuasmenėjimo. Gali atrodyti paradoksalu, tačiau kunigas gali jausti pasitenkinimą pasiekimais ir tuo pačiu metu patirti perdegimą.

Dažnai kunigai, patiriantys šiuos jausmus, pradžioje juos atmeta, stengiasi jų išvengti ir išlaikyti įprastą socialinę laikyseną įtikinėdami save, kad Dievas neskiria per sunkių užduočių ir kad tai tėra pašaukimo išbandymai. Tuo pačiu jie gali nuvertinti perdegimo simptomus ir neigti būtinybę spręsti problemą koreguodami gyvenimo būdą.

Kokie faktoriai daro įtaką perdegimui?

- Per didelis apsikrovimas darbu;
- atsakomybių neapibrėžtumas;
- neaiškios ribos tarp profesinio ir asmeninio gyvenimo;
- susidūrimas su aukštais ir nesibaigiančiais reikalavimais;
- jausmas, kad negali nieko spręsti ar daryti įtakos;
- išorinio padaršinimo ir patvirtinimo stoka;
- itin aukštų reikalavimų sau kėlimas;
- perdėtas veikimas dėl kitų, pamirštant pasirūpinti savo poreikiais;
- artimo asmeniškumo bendravimo stoka, ypač jei tam trukdo kunigo vaidmens autoritetumas;
- silpni bendravimo įgūdžiai;
- įkyrus bandymas būti „geru kareiviu“;
- įkyrus, iš vaikystės problemų kylantis, nesąmoningas troškimas „nešti kryžių“;
- naivus idealizmas, „mesijo kompleksas“ bandant „visus atversti“ (dažnai kaip psichologinis savęs įtvirtinimo būdas);
- negebėjimas suprasti, įsijausti ir įsivardinti, kaip jaučiasi jis pats ar kitas žmogus.

Taigi, siekiant mažinti perdegimą ar jo riziką, vertėtų atkreipti dėmesį į šiuos faktorius, stengtis su jais tvarkytis. Taipogi tyrėjai pastebi, kad **su perdegimu lengviau tvarkytis, jei yra:**

- pasitenkinimas darbu;
- sveiki santykiai su bičiuliais ir šeima;
- reflektuojamas bei apmąstomas dvasinis gyvenimas;
- maldos praktika;
- atjauta sau (gebėjimas atjausti save sunkumuose);
- asmeninis santykis su Dievu;

Vienas iš tyrėjų pateikia tokį kunigo pasisakymą: „Ko gi mes tikimės iš kunigų? Kad jie veiks kaip „atsakingi prievaizdai“, besirūpinantys kitų ir savo gyvenimais ir bus geri, sveiki pavyzdžiai tikintiesiems? Ar kad jie ištaškytų save tarnaudami Viešpačiui, tarnautų „pasiaukojančiai“, nieko neskaičiuodami, išsekindami save, savo sveikatą ir santykius, kuo ilgiau ir kuo sunkiau dirbdami bei niekada, niekada, niekada netingėdami ir nepasiduodami?“

„Niekas nevožia indu degančio žiburio“, – sako Viešpats (Mt 5, 13). Bet iš sprogusio žiburio juk dar mažiau naudos. Kunigas, kaip ir kiekvienas žmogus, negali gyventi nuolat viršdamas savo ištvermės galimybes.

Apie kvapnią kūno auką Dievui

I.E. Laumenskaitė susitikimo su popiežiumi
Pranciškumi metu

Gyvenimo patirtis mane pamokė, kad Dievui nereikia mūsų aukų – mums nereikia veikti dėl Dievo. Todėl, kad jei Jam reikės, Dievas pats „gali pažadinti Abraomui vaikų iš šitų akmenų“ (Mt 3, 9). Negi tai Jo valia, kad mes savo aukojimusi galiausiai save sunaikintume – patirtume Bažnyčiai tipišką „perdegimą“ ir netgi didžiutumą šitaip plušę dėl Dievo? Po to neišvengiamai seka kartėlis, kad tokia auka nedavė tikėtų vaisių. Ir tai todėl, kad veikiamo dažniausiai iš savęs - savo įsivaizdavimų, troškimų, ambicijų ar perdėto uolumo. Belieka asmeniškai susivokti, kokie širdies motyvai mus vedė. Bet svarbiau yra, jei, sumokėję šitokią kainą, suprastume kita: ne dėl Dievo, bet iš Dievo reikia gyventi ir veikti. Jis duos jėgų, tačiau būtent tam, kas yra Jo mylinti valia man.

Tad kaip tuomet suprasti apaštalo Pauliaus kvietimą „aukoti savo kūnus“? Kokia auka Dievui patiktų, kad ji būtų gyva ir šventa – būtų dvasinis garbinimas? Pirmiausia, klaidina tai, kad „auka“ vadiname skirtingus dalykus. Šiuo atveju graikų kalbos veiksmas reiškia ne Dievo Sūnaus *sacrificium*, o mūsų atsaką į Dievo malonę, kuris galimas, jei gyvename ja. Gal tam tereikia atvirumo klausytis Dievo valios ir tik iš jos veikti, kad save atneštume dėkodami? O kaip kitaip šis mūsų atnašavimas gali būti gyvas ir šventas?

Dievui iš manęs reikia nedaug: tik atviros širdies mane perkeičiančiai Jo malonei – tik taip galiu Jį aukštinti ir Jam dėkoti. O ko tam reikia? Mano sąmoningumo – tikro supratimo, kad viskas, kas tikra, yra iš Jo. Garbinti, aukštinti ir šlovinti galiu tik sąmoningai, su dėkojančia širdimi, nes kitaip pernelyg dažnai naudojamas žodis „dvasinis“ (*logikos*) prasmės neturi. Todėl ir prašoma save kaip visą asmenį – kaip kūną – vėl ir vėl tuo būdu atnašauti.

Jei taikausi prie pasaulio – plaukiu pasroviui – norėdamas būti „kaip visi“, tikrai nebūsiu sąmoningu. Rutina ir Bažnyčioje tarpsta, bet čia ji klastingesnė, nes „apeigomis“ marina širdies gyvenimą ir dėmesį artimui. Todėl tik budėdami širdyje ir tirdami jos intencijas pajėgsime atsinaujinti dvasia.

Kodėl taip rašau? Todėl, kad vis klumpu – rutinos ir nuovargio srovė pagauna. Ir dar kieti gyvenimo išbandymai, kad vėl ir naujai atsiversčiau pasitikėti man nesuprantama Dievo valia. Tad vis iš naujo patiriu ir žinau, jog be nuolankaus pasidalinimo, palaikančio žvilgsnio ir rankos, be atsako kitam, pro kurį neturėčiau praeiti ir be atkaklios maldos vienas už kitą - aš nepajėgsiu pasikeisti, kad atsinaujinčiau dvasia.

Ateik, Viešpatie Jėzau...

Irena Eglė Laumenskaitė

Fulton J. Sheen: būti kunigu – būti ir auka

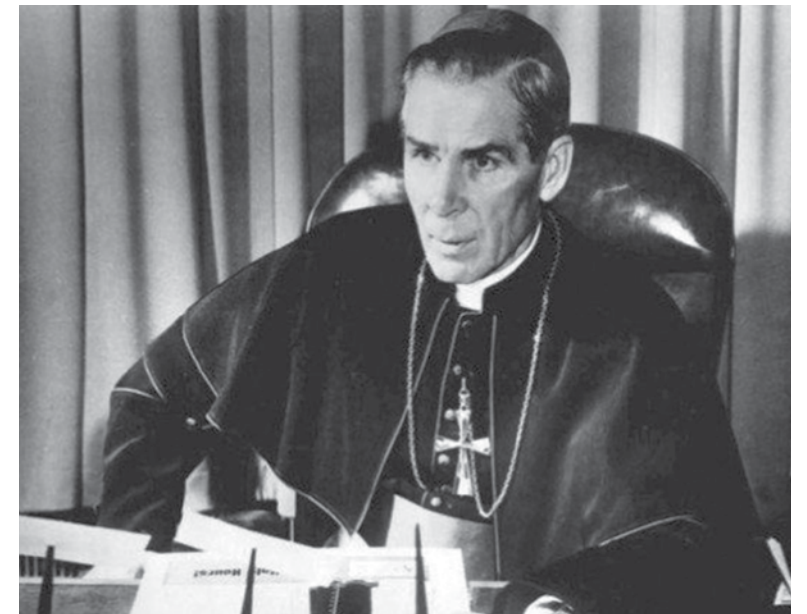
Linas Braukyla

Kiekvienam apie kunigystę svajojančiam vyrui labai svarbi, tačiau dažnai ir šokiruojanti patirtis yra išgirsti, kad Bažnyčioje yra ir bus tik vienas kunigas, ir tai ne jis pats. Vienintelis kunigas yra Kristus. Bet kokia Naujojo Testamento kunigystė kyla iš Jo ir veikia Jo galia. Kitą, ne ką mažiau svarbią, tačiau kiek mažiau žinomą mintį, pristato jau beveik palaimintuoju paskelbtas žymus ganytojas Fultonas Šynas (Fulton J. Sheen, 1895–1979). Pasak jo, kunigo tarnystė remiasi į Kristų, taigi reikia tapti ne tik kunigu, kaip Kristus, bet ir auka.

Kaip sako pats autorius savo garsioje, vertingoje, o kunigams tiesiog privalomoje kny-

goje „Kunigas ne pats sau“ („The Priest is Not His Own“, pirmą kartą išleista 1963 m.), jis neprisimena jokio kunigo kada nors pasakius: „Buvau įšventintas auka“, arba kad kas saktų: „mokausi būti auka.“ Seminarijoje mums nuolat sakoma būti „gerais“ kunigais, bet nesakoma būti „sąmoningomis“ aukomis.

O vis tik taip yra, – teigia Fultonas Šynas. Įprasta, kad kunigas ir auka yra atskiri dalykai. Pagonių kunigai, Senojo Testamento kunigai ir visi kiti aukoja aukas, bet ne save. Kitoks yra Kristus: Jis ir kunigas, ir auka. Sekimas Juo, kurį įkūnija Šventimų sakramentas, reiškia prisiiimti abu. Juk kunigiškoji tarnystė Bažnyčioje yra ne-

Arkiivysk. F.J. Sheen

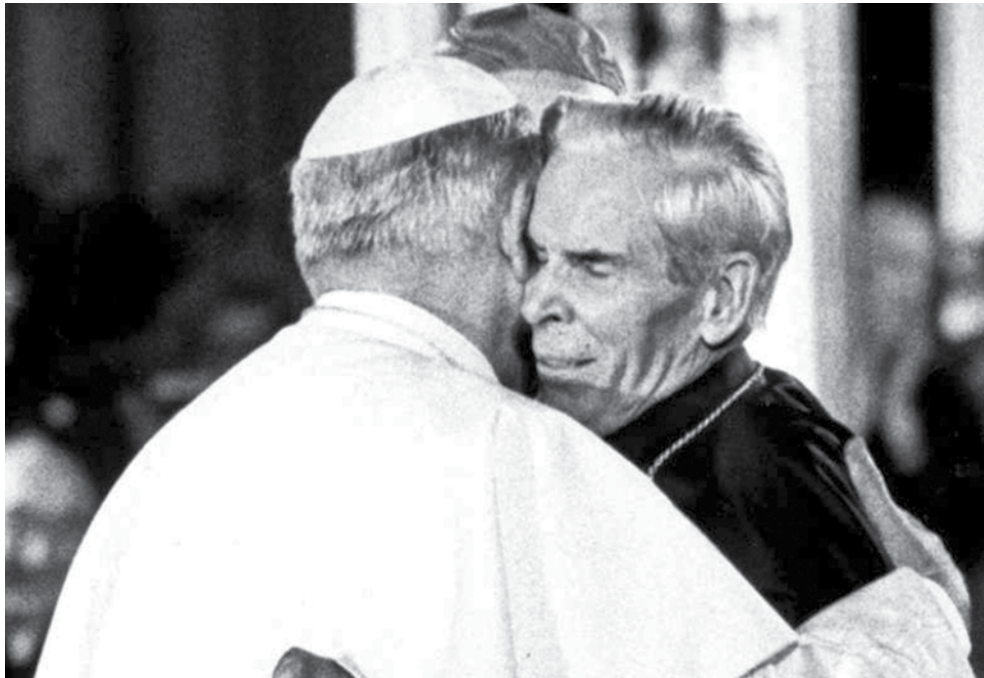

atsiejama nuo Kristaus ir įmanoma tik dėl Jo ir per Jį. Į tai autorius nurodo sakydamas, kad yra trijų rūšių svarstymai apie kunigystę: teologiniai, pastoraciniai ir sociologiniai. Teologinis žvilgsnis dažniausiai sukasi apie jo kaip Kristaus tarno ar vietininko vaidmenį, pastoracinis apie jo veiklą sakramentuose ar meldžiantis, sociologinis apie jo vaidmenį tikinčiųjų bendruomenėje ir visuomenėje. Tačiau privalo būti ir esmiškas svarstymas apie tai, kas kunigas yra, o šitai atsakyti gali tik *kristologinis* žvilgsnis.

Pristatyti kunigiškąją tarnystę, neparodant būtinybės drauge su Kristumi aukotis ir šitaip pratęsti Jo Iškūnijimą, reiškia išdaryti kunigystės paveikslą. Lygiai taip pat esmiškai iškraipytume Kristaus paveikslą, jei megintume nuslėpti Jo gimimą, vaikystę, žodžiuose ir veikloje nuolat šmėkščiojusį kryžiaus šešėlį. Mūsų Viešpats atėjo į pasaulį ne gyventi, bet mirti. Todėl Jis yra ne vien mokytojas, bet, svarbiausia, Išganytojas. Tokia yra Kristaus tarnystė, su kuria vyrą sujungia šventimų sakramentas.

Pagrindinė auka, kurią aukoja katalikų kunigas, yra šv. Mišių auka. Tačiau dabar matome, kad jis kviečiamas pats su ja vienyti ypatingu būdu – taip kunigas irgi yra auka. Jis save sulaužo ir duoda kitiems. Sakydamas Kristaus žodžius „tai yra mano kūnas“, kunigas ne tik atpasakoja, ne tik leidžia Kristui kalbėti, bet ir pats apie save tai pasako: „Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas.“ (1 Kor 11, 24)

Minėtos knygos įvade Fultonas Šynas teigia, jog užtenka suprasti tik šiuos pagrindinius teiginius, kad nebereikėtų skaityti viso teksto. Tačiau tas, kuris nori išgirsti skambant „šį akordą šimtą kartų“, yra kviečiamas versti tolimesnius puslapius. Šios kelios svarbios mintys, kurios čia yra atpasakotos, pirmiausiai skirtos pripažinti išpūdingą praėjusio amžiaus ganytoją ir parodyti jį kaip nuostabų mokytoją bei pavyzdį. Vis tik jo pasakyta mintis yra tokia geniali, kad vien jos užtenka sudrebinti galvoje nugulusį kunigystės vaizdinį, kurį pastovus gyvenimas natūraliai kuria. Juk kunigas yra ir auka.

Arkivysk. F. J. Sheen su popiežiumi Jonu Pauliu II

Kardinolas Vincentas Sladkevičius: „Padaryk mane gerumo ženklu“.

Kun. Vincentas Sladkevičius

Prieš 100 metų, 1920 rugpjūčio 20 d., Guronose, katalikų ūkininkų Mykolo ir Uršulės Sladkevičių šeimoje, gimęs jauniausias iš aštuonių vaikų - sūnus Vincentas mokytojus stebino neeiliniais gabumais ir anksti prabudusiu dvasininko pašaukimu. Kaišiadorių vyskupo, palaimintojo Teofiliaus Matulionio įpėdinis, Romos popiežiaus šv. Jono Pauliaus bendraamžis, dėl sovietinės valdžios draudimo negalėjęs eiti tiesioginių ganytojo pareigų 23-ejus metus praleido tremtyje, Šiaurės Lietuvoje. V. Sladkevičius tapo vienu didžiausių XX a. dvasiniu autoritetu, šventosios Romos Bažnyčios kardinolu, asmenybe, turėjusia didelės įtakos ne tik vyresniajai, bet ir dabarties dvasininkų kartai.

Kunigystė (1944-1952)

1944 metais, artėjant Antrojo pasaulinio karo frontui, kovo 25-ąją, per Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai šventę, Kauno arkivyskupas Juozapas Skvireckas diakonui Vincenui Sladkevičiui suteikė kunigystės šventimus. Kunigavo Kietaviškėse, Merkinėje, Kaišiadoryse, Kuktiškėse, Šešuoliuose, Inturkėje. Sovietiniai partiniai veikėjai greitai susidomėjo kun. V. Sladkevičiaus asmeniu ir ėmė jį vadinti „religiniu propagandistu“. Įtaigus jauno kunigo žodis sklisdavo iš daugelio apylinkės bažnyčių. Kun. V. Sladkevičius pamokslus sakydavo „užsidegęs“. Pagavęs mintį, ją rutu-

liuodavo čia pat, sakykloje, įkvėptai, iš anksto teksto nepasirašęs.

Kauno kunigų seminarijos dėstytojas, dvasios tėvas ir prefektas (1952-1957)

1952 metais iš Inturkės į Kauno tarpdiecizinę kunigų seminariją pagal paskyrimą atvykęs kun. Vincentas Sladkevičius buvo paskirtas Šv. Rašto dėstytoju, dvasios tėvu ir prefektu. Švč. Trejybės bažnyčioje prieš Šv. Mišias dvasios tėvo kun. V. Sladkevičiaus pateikti rytiniai mąstymai būdavo tarsi diena įduotas raktas. „Ne visada pavykdavo ką tik užgimusių mintį papuošti žodžių rūbu, – pasakojo Jo Eminencija, – bet mąstymuose svarbiausia gyvybinė minties versmė. Dirbdamas dvasios tėvu buvau apimtas filosofinės, iš dalies ir poetinės nuotaikos. Tokia kasdienė įkvėpimo būseną skatino kūrybiškumą. Sutikdamas būti seminarijos dėstytoju maniau, kad visai neturiu pedagoginio sugebėjimo. Galvojau, atliksiu paskirtą pareigą, bet laikui bėgant supratau, kad Dievas, kaip rašė apaštalas Paulius: „...pasirinko, kas pasauliui silpna, kad sugėdintų galiūnus“ (1Kor 1,27).

Palaimintojo T. Matulionio įpėdinis. (1957-1959)

1957 m. gruodžio 25-osios, šv. Kalėdų pirmosios dienos rytą Kaišiadorių vyskupas Teofilis Matulionis (palaimintasis) Birštone,

asmeninėje koplyčioje, asistuojant kan. J. Andrikoniui ir kan. Jonui Joniui, konsekraavo popiežiaus Pijaus XII Aboros titulinio vyskupu nominuotą kan. Vincentą Sladkevičių. Tačiau Religijos reikalų tarybai uždraudus eiti vysk. T. Matulionio įpėdinio pareigas, J.E. Vincencas Sladkevičius, grįžęs į Kauną toliau laikė pamaldas arkikatedroje, sakė pamokslus, klausė išpažinčių.

„Kaip sutikti kančią?“

„Žmogaus gyvenime ne visada saulėta ir šilta. Neretai padangė apsitraukia tamsiais debesimis. Tai kančių valandos. Kiekvienas žmogus jų turi. Nerasime pasaulyje žmogaus, kuriam asmeniškai nebūtų tekę susidurti su kančia, nesvarbu, ar tas žmogus senas ar jaunas, turtingas ar vargšas, mokytas ar ne. Kartais tie kančios debesys taip sutirštėja, kad tarsi kančių srovė pasipila ant žmogaus, pakyla, išsilieja kančių upės ir graso visiškai sugriauti žmogaus gyvenimą. Nė vienu išorišku dalyku negalime pasikliauti kančių valandomis. Tik tikėjimas – vienintelė jėga, galinti nugalėti kančią. Jei yra toji uola, ant kurios pastatytas žmogaus gyvenimas, jokios kančios srovės negali jo sugriauti. Tik tikėjimo jėga pažaboja kančių srovę. Tikintis žmogus žino, kad Dievas jį myli ir viskas išeis į gerą...“

Tremtis – Nemunėlio Radviliškis (1959-1976),

Pabiržė (1976-1982).

Užavo 1959-ųjų pavasarį. Jau buvo sukrauti alyvų žiedai, kai oficialioji valdžia nutarė nepaklusnųjį vyskupą Vincentą Sladkevičių iškelti į patį Lietuvos pakraštį, prie Latvijos sienos esantį Nemunėlio Radviliškį. Reformatų kraštą aukštą katalikų dvasininką siuntusi valdžia tikėjosi, kad jis čia „apsamos“. Tačiau jos lūkesčiai neišsipildė... Tyliais vakarais vyskupas tremtinys palinkdavo prie seno rašomojo stalo. Mokykliniuose sąsiuvinuose jis, rengdamasis kolekcionams, šventumo sie-

Vyskupai tremtiniai V. Sladkevičius ir J. Steponavičius

kimo ir dvasinio tobulinimosi pamokoms, pasižymėdavo kilusias mintis.

„Aukšti savęs atsižadėjimo krantai“.

„Neturiu galimybės laikyti Sumos, sakyti pamokslų. Neprivalau dėl to nusiminti. Čia man nėra jokios skriaudos, nes pačios gražiausios ir reikšmingiausios pamaldos – tai Dievo meilės aktai, tai malda, kylanti iš Dievą mylinčios širdies. Šitokias pamaldas visuomet galiu laikyti. Jose dalyvaus ne paprasti žmonės, bet visas dangus. Juk tikrasis pamaldų tikslas – Dievą pagarbinti, o ne žmonėms pasirodyti. Kas iš to, jei laikyčiau pačias iškilingiausias pamaldas, pamokslą sakyčiau net Romos šv. Petro bazilikoje, bet mano siela nebūtų Dievo malonėje, argi su pasigėrėjimu Dievas žvelgtų į mane

Kokia didelė išmintis suprasti, kad jokie žemiški dalykai negali padaryti mūsų tikrai laimingų, kad tik Dievas yra vienintelis turtas,

kurio visa širdimi privalau trokšti ir visa širdimi prie Jo liestis. To mane moko pati dieviškoji išmintis – Kristus, žmonijos istorija, mano paties patirtis. Prieš šią išmintį pasisako tik mano nesutvarkyti norai. Kokia didelė nelaimė būtų, jei tik mirties akivaizdoje man ši tikrovė atsiskleistų. Ar tai nereikštų prarasto gyvenimo, veltui išiekvotų mano dvasinių jėgų, jeigu jas skyriau tuštybei įsigyti?... Tik vienas Dievas yra vertas viso mano dėmesio, jokiam kūriniui neturiu skirti tiek dėmesio, kad jis galėtų atitraukti mane nuo Dievo. Kuo aukštesnis pašaukimas, tuo aukštesni turi būti savęs atsižadėjimo krantai“.

„Palaimingoji nakties saulė“.

„Pažeminimai, kančia, apsimarinimai, nušalumas, maldos gyvenimas mūsų veikimui bus tarsi palaimingoji nakties saulė. Pasaulis tuomet mūsų lauks su Evangelijos žodžiu, kaip kad laukia saulės su jos gaivinančiais spinduliais. Kaip naktį susidaro gaivinanti rasa, taip iš mūsų pažeminimų, kančių susidarys palaimingoji malonės rasa, gaivinanti sielą... Privalau ramiai su dėkingumu sutikti pažeminimus. Esu daug blogesnis negu apie mane mano kiti. Tegul žmonės žemėje nuims nuo mano galvos neužtarnautus nuopelnus ar neturimų dorybių vainiką, kurį kartais mėgsta uždėti, arba kiti, manęs gerai nepažindami, man deda, kad nereiktų mano Viešpačiui ten, Amžinybėje, to padaryti dideliu mano sugėdijimui“.

Kaišiadorių vyskupijos apaštališkasis administratorius (1982-1988).

1982-ųjų liepos 21 d. Lietuvą pasiekė Šv. Tėvo Jono Pauliaus II žinia: „Katalikiškosios bendruomenės džiaugsmu džiaugiamės ir mes, ypač kad drauge ir garbingasis sielų ganytojas Vincencas Sladkevičius užima vyskupo pareigas kaip Kaišiadorių apaštališkasis administratorius“. Vadinasi, priverstinės tremties laikas baigėsi. Kuo ypatingi buvo Nemunėlio Radviliškyje ir Pabiržėje praleisti 23 metai? Dievo žodžio skelbimu, tarnyba Bažnyčioje, parapi-

Sugrįžtant į Kaišiadorių vyskupiją

jiečių bendruomeniškumo ugdymu, gėrio kūrimu ir jo skleidimu, teologijos, psichologijos žinių tobulinimu, užsienio kalbų mokymusi. 1982 metų rugpjūčio 8 dieną, per Kristaus Atsimainymo atlaidus, Kaišiadorių katedroje įvyko vyskupo Sladkevičiaus ingresas.

„Tarnavimas – tai pagrindinis meilės pasireiškimas“.

Jeigu saulė netikra, nupiešta – nešildo. Nebūkime reklaminiai, nupiešti kunigai. Pagrindinė mūsų tarnavimo forma – dalyti Dievo malones. Kuo mus, kunigus, žmonės laiko? Kuo tik mūsų nelaike. Buvome ir „pan probšč“, ir „ponas klebonas“. O kuo turi mus laikyti? Dievo tarnais. Dokumentuose anksčiau taip ir buvo parašyta – „kulto tarnas“. Toks

Popiežius Jonas Paulius II sveikina Šv. Romos Bažnyčios kardinolą V. Sladkevičių

pavadinimas neturi mūsų užgauti ar pažeminti. Tik žodis „kultas“ netikslus. Mes ne kulto, mes Dievo tarnai. Tarnavimas – tai pagrindinis meilės pasireiškimas.

Nemanykit, jog piktoji dvasia snaudžia, o kunigų atžvilgiu ji ypač smarki. Todėl kunigui reikia nuolankumo. Svarbiausia – išlaikyti gyvą norą patikti Dievui, o ne parapijai. Jei labiau norėsi įtikti žmonėms, pasirinksi tą būdą, už ką žmonės tave giria. Jie visada girs tavo balsą, iškalbą, sugebėjimą juokaut, kad net Dievo žodį sakydamos, sugebėjai visus prajuokint. Tuo piktasis greitai ir sumaniai pasinaudoja.

Šventosios Romos Kardinolas (1988-2000).

1988 m. gegužės 28 dieną pasiekė džiugią žinią iš Vatikano – Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas V. Sladkevičius skiriamas Šventosios Romos Bažnyčios kardinolu. Nuo XVI amžiaus, kai kardinolu buvo išrinktas Vilniaus kunigaikštis, vyskupas Jurgis Radvila, tokio aukšto titulo neturėjo niekas iš Lietuvos katalikų dvasininkų.

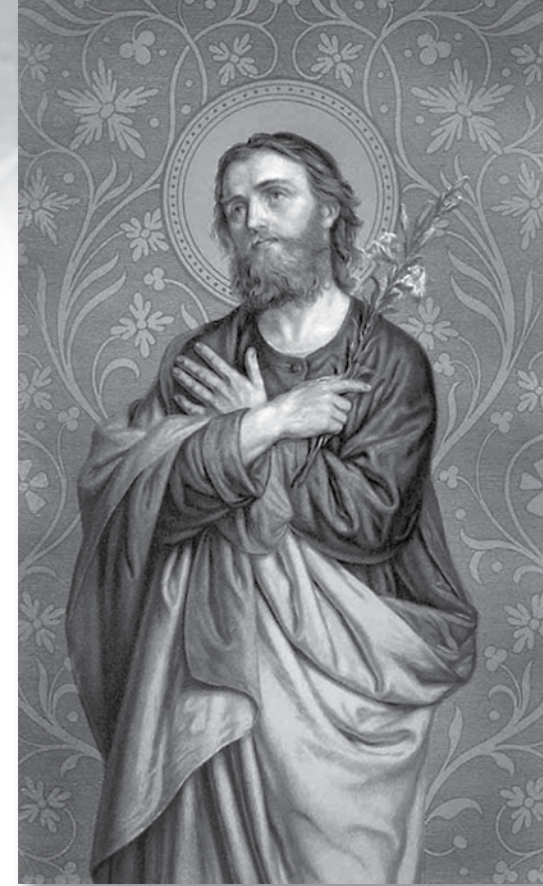
„Apvaizdos ranka prieš mano valią vedė savo keliu“.

„Į šį aukštą kardinolo postą niekada nepretendavau, jo nesiekiau ir nelaikiau savęs jo vertu. Bet savo tautą dėl jos 600 metų ištikimybės krikščioniško gyvenimo kelyje laikiau visada verta turėti tokį išaukštinimą. Aišku, paties Švento Tėvo nuožiūra parinktuose asmenyse. Kas lėmė šį pasirinkimą, sunku pasakyti. Kai Šventasis Tėvas Vatikane šiuo atveju mane „pasveikino, nuolankiai jam pareiškiau: „Non sum dignus“ – nesu vertas. O jis šypsodamasis atsakė: „Ir gerai, kad nesijauti vertas. Būtų blogai, jei jaustumėsi vertas.“ Aš vieno trokštu, kad pateisinčiau Šventojo Tėvo ir savo tautos sudėtas viltis. Kardinolai paprastai turi herbą. Paprašiau, kad į mano herbą būtų įrašyta: „Fac mecum signum in bonum“. (Ps 85, 17) – Padaryk mane gerumo ženklu“.

„Kardinoliškoji Lietuva“.

„Grįžau iš tolimos kelionės – iš mūsų krikščionijos centro, amžinojo miesto Romos“ – 1988 metų liepos 12-ąją Marijampolėje, švenčiant palaimintojo Jurgio dieną, kalbėjo kardinolas Vincentas Sladkevičius. „Kam priklauso šis vardas, garbė ir išaukštinimas? Ne man, brangieji, jums, visai lietuvių tautai, krikščioniškai Lietuvai. Jai skiriamas šis kardinoliškas vardas, jai kardinoliška garbė ir išaukštinimas! Jūs esate šio vardo ir išaukštinimo savininkai, aš tik jo nešėjas, laikytojas savo rankose ir širdyje. Šito kilmingo vardo aš pats nesu vertas. Jūs, tiksliau sakant, visa mūsų tauta savo 600 metų krikščionišku gyvenimu, pasiaukojimu, kančia, ištikimybėje Apaštalų sostui, aukštu, kilniu doroviniu gyvenimu, gražia kilnia lietuviška krikščioniška kultūra pelnė šį garbingą kardinolo vardą, garbę ir išaukštinimą. Dabar mes galime sakyti, kad mūsų tauta yra kardinoliškoji tauta...“.

Parengė Irena Petraitiene

MALDA PRAŠANT ŠV. JUOZAPO UŽTARIMO

*Į TAVE, PALAIMINTASIS JUOZAPAI, kreipiamės vargų spaudžiami.
Melsdami Tavo švenčiausią Sužadėtinę pagalbos,
su pasitikėjimu prašome, kad ir Tu mus globotum.
Dėl tos skaisčios meilės, kuri Tave jungė su nekaltąja Mergele, Dievo Gimdytoja,
ir dėl to tėviško džiaugsmo, su kuriuo glaudai prie savęs Kūdikelį Jėzų,
maloningai pažvelk į visus, kuriuos Jėzus Kristus yra atpirkęs savo Krauju,
ir mūsų reikaluose padėk mums savo galia ir užtarimu.
Rūpestingasis šventosios Šeimos Sarge, saugok Jėzaus Kristaus žmones.
Mylimasis Tėve, padėk mums išvengti visokių klaidų ir nupuolimų.
Galingasis Gelbėtojai, stiprink mus kovoje su tamsos galybėmis ir,
kaip anuomet išgelbėjai Kūdikelį Jėzų iš gresiančio jo gyvybei pavojaus,
taip dabar gink šventąją Dievo Bažnyčią nuo priešų žabangų ir nuo visokių nelaimių,
o kiekvieną mūsų nuolat globok, kad, stiprinami Tavo pavyzdžio ir pagalbos,
galėtume šventai gyventi, Dievo malonėje numirti ir pasiekti amžinąją dangaus laimę.
Amen.*

Redaktorius Denis Paulavičius
Bendradarbiai Mantas Jakštas, Linas Braukyla, Deividas Stankevičius, Mantas Šideikis, Edvardas Česonis, Angelė Jundo
Maketavo Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė
Spausdino „UAB Smile Print“, Vilnius

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarija
Kalvarijų g. 325
LT - 08420 Vilnius
tel. (8-5) 2701602
www.seminarija.lt

www.facebook.com/Vilniausseminarija/